

Concepția reformării sferei științei și inovării

Academia de Științe a Moldovei a elaborat proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului cu privire la știință și inovare, care prevede reformarea sistemului actual de administrare a sferei științei și inovării prin ajustarea regimului juridic al acestuia la rigorile Spațiului European de Cercetare.

Reforma trebuie să realizeze următoarele obiective de bază:

- 1. Atingerea performanței în cercetare;**
- 2. Finanțarea cercetării în cuantum de nu mai puțin de 1 % din PIB;**
- 3. Asigurarea atractivității și accesibilității funcțiilor din cercetare pentru tinerii talentați.**

Pentru îndeplinirea obiectivelor propuse, proiectul prevede următoarele acțiuni.

1. Constituirea Agenției Naționale pentru Cercetare și Inovare (ANCI).

ANCI va reprezenta autoritatea administrativă centrală, responsabilă de elaborarea și realizarea politicilor în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării, de distribuirea alocațiilor bugetare pentru proiectele de cercetare-dezvoltare și inovare pe bază de concurs. Agenția va organiza întreg procesul de selectare, evaluare și finanțare a programelor și proiectelor de cercetare-dezvoltare și inovare în cadrul concursurilor publice. ANCI va elabora în parteneriat cu ministerele, AȘM și Consiliul Rectorilor *Programul Național de Cercetare-Dezvoltare*, care va deveni principalul instrument de promovare a politicii de stat în domeniu.

ANCI va propune Programul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru examinare și va asigura corelarea acestui document de politici cu prioritățile de dezvoltare economică și socială a țării. Activitatea ANCI va fi condusă de directorul general, cu grad științific de doctor sau doctor habilitat, ales prin concurs de Consiliul de administrație pe un termen de 4 ani și confirmat în funcție de Guvern.

Membrii Consiliului de Administrație sunt delegați de instituțiile pe care le reprezintă, pentru o perioadă de patru ani. Consiliul de Administrație include în componența sa experți din domeniul cercetării-dezvoltării și inovării, cu condiția că ei nu dețin funcții de conducător în instituțiile pe care le reprezintă, iar experții propuși de ministere nu trebuie să fie angajați ai ministerelor.

În acest mod va avea loc separarea structurilor de administrare a sferei științei și inovării la nivel național de structurile de administrare.

2. Crearea Consiliului Național pentru Cercetare-Dezvoltare (CNCD) în calitate de organ consultativ al Prim-ministrului, fără personalitate juridică, care examinează în consens și recomandă Guvernului proiectele de politici în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării propuse de ANCI, propune Guvernului volumul mijloacelor financiare bugetare necesare pentru realizarea lor, asigură comunicarea și cooperarea dintre principalii factori implicați în elaborarea și implementarea politicilor în domeniu la nivel guvernamental, al antreprenoriatului și al comunității științifice.

Conform concepției propuse, Consiliul Național pentru Cercetare-Dezvoltare organizează anual selectarea candidaților, evaluarea și pregătirea propunerilor în vederea decernării Premiului național în domeniul științei, tehnologiilor, culturii, artei și sportului.

3. Revizuirea mecanismului de finanțare a științei prin introducerea următoarelor modalități de finanțare a cercetării.

A. Finanțarea instituțională acordată de către fondator în volum stabilit prin metodologia aprobată de Guvern, necesar pentru cheltuielile de bază aferente activității de cercetare-dezvoltare și inovare a organizației de drept public din sfera științei și inovării, ce includ cheltuielile de regie, salarizarea unui număr de cercetători, a personalului auxiliar, a personalului de conducere a organizației și a subdiviziunilor ei. Acest tip de finanțare va fi acordat și organizațiilor de drept public din sfera științei și inovării, la constituire, pe un termen de 2 ani de

activitate, după prezentarea și aprobarea unui program de cercetare, care se încadrează în prioritățile strategice, stabilite în Programul Național de Cercetare-Dezvoltare și Inovare.

B. Finanțarea în bază de concurs reprezintă finanțarea cercetării exclusiv în bază de concurs public pe criterii de performanță, organizat de Agenție pentru toate organizațiile din domeniu. Cofinanțarea se va efectua preponderent din mediu privat și fonduri sectoriale interesate în activitățile de cercetare-dezvoltare respective

C. Cofinanțarea cercetării-dezvoltării și inovării din două sau mai multe surse, inclusiv în baza parteneriatului public-privat.

4. Reconstituirea și dezvoltarea structurilor de administrare și autoadministrare ale Academiei de Științe a Moldovei.

Conform modificărilor la Cod, AȘM va fi o instituție publică autonomă, de interes național în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării, persoană juridică de drept public, care funcționează pe principiile autoadministrării. În componența AȘM se vor regăsi organizațiile din subordinea Academiei, organul reprezentativ fiind Adunarea Generală și organul executiv – Prezidiul AȘM.

În cadrul AȘM vor funcționa secții de științe, instituite conform statutului AȘM, care vor organiza examinarea publică a proiectelor de cercetare-dezvoltare și inovare și a rezultatelor acestora la solicitarea Agenției Naționale pentru Cercetare și Inovare, fondatorilor și organizațiilor din sfera științei și inovării. Orice organizație de cercetare din țară se poate afilia la AȘM. AȘM va fi finanțată de la buget, conform unui compartiment distinct al Legii cu privire la bugetul de stat, și din alte surse de alternativă. Conform modificărilor la Cod, AȘM va gestiona doar resursele financiare, destinate institutelor din cadrul Academiei și va rămâne organizator a postdoctoratului. În temeiul Codului educației, din competența AȘM se exclud prerogativele ce vizează politicile în domeniul doctoratului.

5. Reorganizarea Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare (CNAA) prin comasarea acestuia cu Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional (ANACIP) pentru formarea unei autorități independente de evaluare și asigurare a calității în învățământul superior și cercetare. Introducerea evaluării și certificării performanței științifice.

6. Asigurarea cadrului normativ care ar stimula încadrarea tinerilor în funcții științifice.

Proiectul prevede simplificarea condițiilor de ocupare a funcțiilor științifice, de promovare a tinerilor în funcții științifice în dependență de performanță. Acest fapt va contribui la sporirea atractivității acestor funcții și oportunităților pentru dezvoltarea carierei profesionale a tinerilor talenți.

**Adoptată în cadrul Adunării Generale
a Academiei de Științe a Moldovei din 10 noiembrie 2015**